

Een reactie van professor [Edgar Andrews](#) op de [recensie](#) van zijn boek [Wie heeft God gemaakt?](#) (2012) door René Franssen (bioloog en wetenschappelijk auteur bij [Science Linx](#) aan de RUG).

Normaal gesproken reageer ik niet op ongemanierde en oppervlakkige recensies als deze, maar ik zie mij hier nu toch toe genoodzaakt vanwege de vele extravagante onjuistheden die deze 'recensie' bevat. Allereerst lijkt de recensent niet te begrijpen wat er bedoeld wordt met deze zin op de achterflap:

'Het boek *behandelt* (en dus niet: *beantwoordt*) moeilijke vragen over wetenschap, filosofie en geloof met verbazingwekkende eenvoud. Edgar Andrews ontmaskert de pretenties van het 'nieuwe atheïsme' van Richard Dawkins en anderen, waarbij hij scherpe argumenten op een vriendelijke en humoristische wijze weet over te brengen.'

Het moet mij dunkt toch duidelijk zijn dat de 'verbazingwekkende eenvoud' waarmee het boek 'moeilijke vragen over wetenschap, filosofie en geloof behandelt', naar de *schrijfstijl* verwijst (die toegankelijk is voor leken), maar de recensent geeft er in zijn hoofd de betekenis aan van 'makkelijke *antwoorden* op moeilijke vragen', en daarom, zo geeft hij zelf toe, heeft hij de nodige scepsis voordat hij het boek ook nog maar opengeslagen heeft. Dat is geen veelbelovende start.

Aangemoedigd door deze fundamentele *non sequitur* (onlogische gevolgtrekking), voelt hij de behoefte om het boek te trivialisieren door te beweren dat ik de wetenschap verwerp en elke moeilijke vraag beantwoord met 'God deed het'! Hij schrijft: 'De auteur wil aantonen dat de wetenschappelijke verklaring voor de oorsprong van het universum en de ontwikkeling van leven op aarde niet klopt, zodat hij daarna triomfantelijk kan uitroepen: dus God deed het!' Ik heb nieuws voor de recensent: er *zijn* helemaal geen wetenschappelijke verklaringen voor het ontstaan van het universum en de oorsprong van het leven - zoals ik uitvoerig in mijn boek betoog, wat eerlijke critici ook steeds weer beamen; er zijn slechts speculaties.

De recensent ontbreekt het helaas aan de hierboven genoemde eerlijkheid. Hij zegt: 'De auteur probeert dan ook aan te tonen dat de Bijbel geen 'platte aarde' voorstaat, terwijl veel teksten toch echt uitgaan van

een aarde met hemelkoepel.' Nu vind ik het woord 'koepel' nergens terug in de Bijbel, en het enige woord dat er dicht bij in de buurt komt, is het Hebreeuwse woord 'chug', dat slechts vier keer in het Oude Testament voorkomt, en betekenissen heeft als omtrek (twee keer), cirkel of gewelf (twee keer). Zeker, Jesaja 40:22 gebruikt het woord om de 'hemelkoepel' te beschrijven, maar dat is slechts poëtische taal van de soort die we vandaag de dag ook gebruiken. Misschien wil de recensent vertellen waar ik de 'vele' andere teksten kan vinden. [Met toestemming van de auteur wil ik er als uitgever aan toevoegen dat prof. Benno Zuiddam [ook al eens uitlegde](#) dat de gedachte dat de kerk in een platte aarde geloofde 'een mythe is die in de 19^e werd bedacht' - voor meer over de koepel, zie [raqiya](#). Denk ook aan de bolvormige *globus cruciger* op de munten van Theodosius II.]

De recensie is ongemanierd omdat de recensent het nalaat de lezer te vertellen dat ik schrijf als een hooggekwalificeerd wetenschapper met een doctoraat *en* een hoger doctoraat in de natuurkunde, en met een internationale reputatie in de moleculaire fysica, en dat ik de academische posten bekleed heb van rector en later hoofd van de faculteit technische wetenschappen aan een toonaangevende Britse universiteit. Hij schrijft: 'Andrews maakt gebruik van standaard creationistische kritiek op de wetenschap' en 'hij grijpt terug op de fictieve strijd tussen geloof en wetenschap.' O ja, natuurlijk ... niemand die dit leest zou beseffen dat mijn boek geschreven is door een wetenschapper met meer dan 50 jaar onderzoekservaring en die meer dan 100 'peer reviewed' (door vakgenoten besproken) wetenschappelijke artikelen geschreven heeft die in vooraanstaande internationale vakbladen gepubliceerd zijn! Zelfs mijn atheïstische critici hebben geen commentaar op de wetenschap in mijn boek; zij hebben alleen kritiek op mijn theïsme.

In de tweede plaats is de recensie oppervlakkig. Hij zegt namelijk dat het onzin is 'dat het oerknalmodel een idee was waar eigenlijk niemand iets van wilde weten', maar dat 'het model al snel werd aanvaard, ook door niet-gelovige wetenschappers'. Ik heb in mijn boek zeer uitvoerig uiteengezet hoe het wetenschappelijk concept 'dat het universum een begin had', heel geleidelijk aan vorm kreeg, en dat het nog redelijk lang heeft geduurd voordat het algemeen aanvaard was. Het begon met Einsteins algemene relativiteitstheorie, waarbij hij bewust nog een 'fudge factor' (zeg maar een veiligheidsmarge of correctie) aan

zijn vergelijkingen toevoegde om ze te laten stroken met een 'steady-state' universum (zie pag. 114 van *Wie heeft God gemaakt?* - in de nieuwe editie met lettertype Calibri wordt dat pag. 106) en om onder de suggestie van 'een begin' uit te kunnen komen. Dat was in 1915, en het uiteindelijke wetenschappelijke bewijs voor de oerknal kwam pas in 1963, met de ontdekking van de uniforme elektromagnetische achtergrondstraling. Zelfs nog tot in de jaren vijftig van de vorige eeuw verkondigden de toonaangevende Britse kosmoloog Fred Hoyle en zijn medewerkers het idee van een 'steady-state' universum, terwijl ook vandaag kosmologen als Stephen Hawking nog steeds werken aan theorieën die de voorwaarde van een 'begin in de tijd' voor het universum *zouden* moeten wegnemen.

Ten slotte beschuldigt hij mij ervan dat ik 'aperte nonsens' schrijf over evolutie. Dat is heel vreemd, vooral omdat ik in niet één van de meer dan 100 eerdere recensies van het boek ervan beschuldigd ben 'nonsens' te schrijven over evolutie. Vorig jaar (2012) heb ik een uur lang op de radio gedebatteerd *over mijn boek* met toonaangevend atheïst en bekend emeritus professor biologie Lewis Wolpert. Het kan nog steeds beluisterd worden ([hier](#) en [hier](#)).

Niet eenmaal suggereerde hij dat mijn bespreking van de relevante wetenschap niet klopte. Integendeel. Hoewel hij uiteraard mijn theïstische conclusies verwierp, zei hij dat het 'heel goed', ja, zelfs 'prachtig geschreven' was. Dat zou hij natuurlijk niet gezegd hebben als het boek vol zou staan met 'aperte nonsens' over zijn eigen vakgebied.

De recensent zegt dat 'de auteur ook geen ruimte laat voor de visie dat God via evolutie zou kunnen hebben gewerkt'. Dat is nauwelijks een eerlijke samenvatting van de vier hoofdstukken en zeventig pagina's waarin ik juist dit onderwerp grondig analyseer. Hij zegt ook nergens dat ik geen probleem heb met micro-evolutie maar om heel goede wetenschappelijke redenen macro-evolutie verwerp (gemeenschappelijke afstamming). Hij heeft natuurlijk het recht om het oneens te zijn met mijn conclusies, maar in plaats van mijn gedetailleerde wetenschappelijke argumenten te trivialisieren, had hij er beter gewoon op kunnen reageren. Helaas doet hij geen poging om mijn argumenten te weerleggen.

Ik neem afscheid van de lezer met een laatste voorbeeld van de verkeerde weergave van mijn gedachten door de recensent. Hij citeert mij als volgt: 'Al het leven bestaat hoofdzakelijk uit taal.' Hij laat echter het vervolg van de zin weg, die luidt: '(...) gecodeerde informatie die wordt samengesteld, opgeslagen, gecommuniceerd en geïnterpreteerd en waarop gereageerd wordt.' Zelfs theïstisch evolutionist Francis Collins noemde zijn eigen boek over genetica *De taal van God*.